

DODATEK 2^{gi}

DO NUMERU 31.

DZIENNIKA URZĘDOWEGO GUBERNII PODLASKIEJ.

Siedlce dnia 24 Lipca (5 Sierpnia) 1837 roku.

Nr. 25155. z Wydziału i Sekcyi Wojska.

RZĄD GUBERNIALNY PODLASKI.

Wydarzenia, bezpieczeństwo i spokojność publiczną nadwierzające wszystkich Mieszkańców w ogólności i pojedyncze Osoby interessują. Niemasz potrzeby wskazywać obowiązków, jakie w téj mierze są właściwe i wykonywane być powinny — Dążenia ludzkie zmierzają do szczęścia, które niemoże być osiągnięte, jeżeli bezpieczeństwo osobiste w jakimkolwiek sposobie jest zagrożone i niepewne — Są przepisane środki i na ścisłym wykonaniu wszystko polega, od nas samych zależy nasza spokojność.

Rząd Gubernialny Podlaski z rozkazu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego w celu zarządzenia nadzwyczajnym wypadkom urządzenia téj ważnej części służby publicznej dotyczące; podaje do wiadomości, i ponawia już w wykonanie wprowadzone przepisy, mianowicie:

a. Reskrypt Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, i Policyi daty 10 Czerwca r. 1816 Nr. 314, polecający, aby Urzędy Policyjne zatrzymanie ludzi podejrzanych rozpoznawały i tychże tam gdzie wypada, odsyłały.

b. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 14 Lipca r. 1820 Nr. $\frac{1060}{2605}$, zakazujący wydawania świadectw na zebranie i dla włóczęgów nieusprawiedliwiających przyczyny zamierzonej podróży.

c. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 23 Lipca 1824 r. Nr. $\frac{1314}{4347}$, przypominający wykonywanie przepisów Postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 r. aby każdy włóczęga nie wprzód za granicę był wysyłany, dopóki względem Jego pochodzenia o przyjęcie, pomiędzy Władzami nienastąpi porozumienie się.

d. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 18 Czerwca 1825 roku Nr. $\frac{1860}{1403}$, polecający aby wysyłanie włóczęgów na mocy udowodnionego przekonania następowało.

e. Reskrypt Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego daty 3 Kwietnia r. 1833 Nr. $\frac{4150}{3547}$ polecający aby nikt

bez formalnego świadectwa wykazującego stan, pochodzenie i zawierającego rysopis właściciela nigdzie na zamieszkanie nie był przyjmowany, oraz aby paszporta przybywających z zagranicy skrupulatnie były przeglądane.

f. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 4 (16) Listopada roku 1836 Nr. $\frac{25439}{341}$ że żadnemu żołnierzowi niewolno oddalać się od swéj Kommandy bez otrzymania wprzód na to drukowanego biletu wedle przepisanej formy i żeby włączący się żołnierze bez podobnych pozwoleń i mogący dopuszczać się nadużyć, zaraz przytrzymanii i do najbliższej Kommandy odsyłani byli.

g. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 18 (30) Listopada roku 1836 Nr. 52762. polecający Władzom Policyjno Administracyjnym takie dopełnienia ażeby każdy z Urzędników w obrębie swojego działania pod surową odpowiedzialnością najprzód starał się sprawdzać i mieć ciągłą wiadomość o stanie Ludności stałej, ażeby ściśle zachowywał przepisy co do przesiedleń i nikogo w Gminie bez takowych niecierpiał, ażeby na przebywających za tak zwanemi kartami pobytu na pewny przeciąg czasu i w wiadomym celu wydawanemi szczególny wzgląd i uwaga były zwracane, tak aby nikt z nich dłużej nad zakres przeznaczony nieprzebywał, i nieprowadził takiego sposobu do życia, któryby Władzy miejscowej dostatecznie nie był wiadomym, ażeby niedopuszczano się włóczęgostwa i żebractwa, czy to pojedynczo czy gromadnie i żeby Prezydenci i Burmistrze Miast, Wójtci Gmin, a w szczególności Sołtysi wsiów odbywali niespodziewane rewizye wszelkich ubocznych i odosobnionych karczem, bud, pustkowiów i innych tego rodzaju budynków, na ustroniu w bliskości traktów i dróg publicznych położonych w których zwykle złoczyńcy i podejrzani unikając ludniejszych miejsc, schronienia szukają.

h. Reskrypt téjże Kommissyi Rządowej daty 8 (20) Maja r. b. Nr. $\frac{20821}{2397}$ polecający aby świadectwa na wydalenie się z miejsc stałego pobytu ludzi miejscowych były pisane w formacie pułarkusowym czystym i czytelnym charakterem, oraz aby na nich dokładnie był wypisany rysopis osoby z starannym wyciśnięciem pieczęci i wyraźnym podpisem Urzędnika, takowe świadectwa wydającego.

Polecając co następuje.

1. Najskuteczniejsze środki do zapobieżenia włóczęgostwu, polegają na literalnym i śpiesznym wykonaniu przepisów dotyczących się przesiedleń, jak również, jeżeli zobowiązania osobiste o ile prawne niezaprzają przeszkody zatomowane niebędą.

Postanowienie Królewskie daty 18 Stycznia 1810 roku w Tomie 2. Dziennika Praw Xięstwa Warszawskiego umieszczone co do przesiedleń dotychczasowe obowiązują podług którego:

a. Każdy Mieszkaniec zaciągniony w Xięgę Ludności niemoże porzucać miejsca zamieszkania bez poprzedniczego opowiedzenia się Władzy Miejscowej

i bez uzyskania na piśmie zaświadczenia, a Właścianie i Mieszkańcy mają się oprócz tego, opowiedzieć Właścicielom gruntu, na którym mieszkają; Komornicy zaś Właścicielom Domu (artykuł 11.)

b. Zaświadczenia takowe wydają przenoszącym się z wsi do wsi, lub Gminy do Gminy w jednym Obwodzie Prezydent, Burmistrz lub Wójt — z Obwodu do Obwodu w jednej Gubernii, Kommissarz właściwego Obwodu — a z Gubernii do Gubernii, jak niemniej z Obwodu do Obwodu co do Osób w wieku spisowym będących podług Postanowienia Królewskiego daty 5 (17) Października roku 1816. Rząd Gubernialny i właściwe Władze o tém zawiadamiają (Artykuł 12.)

c. Niemożna wzbraniać lub zwłóczyć wyprowadzenia się Mieszkańcom z jednego na drugie miejsce i opowiadającym się na żądanie natychmiast przepisane zaświadczenia powinny być wydawane pod karami na Wójta złp. 10. Burmistrza złp. 15. Prezydenta Muncypalnego złp. 30. Kommissarza Obwodowego złp. 45. opłacić się mającemi (artykuł 17)

d. Pretensye do osób chcących się przesiedlić miane, winny być jak najspieszniej załatwione i pod pozorem tychże pretensyi zaświadczeń wstrzymywać niewolno (Artykuły 18. i 19.)

e. Każdy opuszczający miejsce prawnego zamieszkania bez opowiedzenia i zaświadczenia ulega karze Złp. trzydziestu lub jednodniowemu więzieniu (Artykuł 21)

f. Każdy przyjmujący na mieszkanie Człowieka z familią lub bez familiⁱ niezameldowawszy zwierzchności Gminnej, ukaranym zostanie opłatą Złp. piętnastu lub trzydniowym więzieniem (Artykuł 22.)

g. Człowiek nowo przybyły niemogący okazać przepisane zaświadczenia po sporządzeniu wyvodu słownego powinien być odesłany pod pewną strażą do właściwej Gminy pod karą Złp. 30 i oddany po ukaranie do Sądu pod karą Złp. 15 na Prezydenta Burmistrza lub Wójta Gminy wymierzyć się mającą (Artykuły 23 25 i 26.)

Przepisy względem służących i Czeladzi wiejskiej Postanowienie Xięcia Namiestnika Królewskiego daty 24 Grudnia r. 1823. w Tomie 8. Dziennika Praw umieszczone obejmuje, z którego Artykuły pod względem Policyjnym do zachowania służące, Rząd Gubernialny zamieszcza jak następuje.

Artykuł 13. Służący ugódzeni niemogą się uwolnić od przyjętej służby przez zwrót zadatku, jak tylko w przypadku pozostania w służbie dotychczasowej lub w okolicznościach niżej art. 39 i 41 obiętych, co jednak w przypadku pierwszym zaświadczeniem Pana lub Pani w przeciągu najdalej dni trzech, od wzięcia zadatku, a w każdym z obydwóch nie później, jak na dwa tygodnie przed terminem zwyczajnym odmieniania się służących udowodnić powinni.

Artykuł 18. „Jeżeli służący w kilku miejscach razem służbę przyjął, ten Pan ma pierwszeństwo do niego jeżeli go trzymać zechce, który pierwiej dał zadatek, innym zadatki zwrócone być powinny.

Artykuł 19. Przyjmujący kilka w jednym czasie zadatków, oprócz zwrotu nieprawnie wziętych, za oszukaństwo podług prawa ukaranym być ma.

Artykuł 39. Mają prawo jednak służący żądać uwolnienia od służby przed terminem bez poprzedniego w A. t. 21. oznaczonego wypowiedzenia:

1. Gdy Pan z zbytnią surowością z nimi się obchodzi, lub przez gwałtowne swe postępowanie, niebezpieczeństwem uszkodzenia onych na zdrowiu zagrożą, bądź od podobnych pokrzywdzeń z strony rodziny lub domowników opieką swą ich niezastania — Wszelkie jednak słowne lub uczynkowe zdrowiu nieszkodzące skarcenia, do których służący ztém sprawowaniem się dają powody, niepociągają odpowiedzialności Sądowej i niemogą być przyczyną do uwolnienia się od służby przed terminem

2. Gdy Pan wysłużoną zapłatę im zatrzymuje, niedostateczną żywność daje, lub innych warunków ugody nieuiszcza.

3. Gdy Pan naraża ich na zgorzenie, lub namawia do uczynków prawami zakazanych, albo dobrym obyczajom przeciwnych.

4. Gdy Pan przedsięwzięcie podróż za granicę na czas dłuższy, niż służącego do usług ugodził.

Artykuł 40. W przypadkach powyżej w Artykule 39. wyszczególnionych, Pan uwolni służącego od służby, a jeżeli w tój mierze lub względem należytości sługi porozumienie się między Panem i nim niebędzie mogło nastąpić, Policya albo rzecz wdaniem się swoim załatwi, lub gdzie z prawa wypada odeśle, służący jednak przed uwolnieniem go, służby opuszczać niepowinien.

Artykuł 41. Równie domagać się mogą służący uwolnienia od służby przed jej ukończeniem, za poprzedniczém jednak uwiadomieniem Pana przynajmniej dwoma tygodniami pierwej:

a. Gdy ich Rodzice dla nagtój pomocy w gospodarstwie potrzebują mieć przy sobie.

b. Gdy z powodu spadtój sukcesyi, oddalenie się ich jest potrzebne.

c. Z przyczyny ożenienia, lub zamęzcia.

Istotę i ważność przyczyn takowych, gdy Pan tego żądać będzie, służący przed Urzędem właściwym udowodnić powinni.

Artykuł 55. Prawne przyczyny dla których Pan w każdym czasie służącego oddalić jest mocen, są następujące:

1. Gdy oddane sobie rzeczy przez swą niezdadność, niedbalstwo i nieostrożność, wystawia na nieporządek i szkodę.

2. Gdy w powierzonych wydatkach o nierzetelność przekonany zostanie.

3. Gdy przeciw Panu lub temu któremu Pan zwierzchni dozór powierzył, dopuszcza się nieposłuszeństwa i nieuszanowania.
4. Gdy popełnił przestępstwo z powodu którego w czasie indagacji uwięziony być musiał, lub gdy na karę dłuższą nad dni ośm aresztu skazany i Pan z tej przyczyny, usługi pozbawiony został.
5. Gdy z ogniem nieostrożnie się obchodzi i mimo przestróg, niepoprawnym się okazuje.
6. Gdy dla pijaństwa, bałamuctw niepilnuje służby lub bez pozwolenia Państwa domu odstępuje, i mimo napomnień w domu nieocuje.
7. Gdy dzieci Pańskie do złych czynów namawia lub dla nich zgorszeniem się staje.
8. Gdy z powodu nieprzystojnego życia dostanie jakowej zaraźliwej lub obrzydliwej choroby.
9. Gdy na imie Pańskie towary lub inne potrzeby bezpłatnie bierze, lub innych służących do jakiegokolwiek przeńwierzzenia się namawia.
10. Gdy służąca okazała się być w ciąży, w tym jednak przypadku Zwierzchność Policyjna przez Pana ostrzeżona być powinna, aby przyzwolite w tej mierze i prawem przepisane środki przedsięwzięte zostały.

Artykuł 75. Nikt na przyszłość niepowinien przyjmować do usługi ani na mieszkanie służącego, lub służącej przepisana powyżej książką Policyjną nieopatrzonych, pod karą pieniężną od 15 do 30 złotych lub w niemożności zapłacenia pod karą aresztu Policyjnego od dni trzech do sześciu.

Artykuł 76. Służący płci obojęd starający się odtąd o służbę a książką zaświadczenia nieopatrzeni, jeżeli nieokażą przyczyn usprawiedliwiających, karze aresztu od jednego do dni pięciu podpadną, i do wystarania się o książkę rzeczoną zagnonemi być mają.

Artykuł 81. Służący wyszedłszy ze służby, najpóźniej w przeciągu godzin 24. udać się powinien do Urzędnika Policyjnego, w którego okręgu z ostatniej służby oddalił się i okazać onemuż książkę z zaświadczeniem przez Pana lub Pana wydanem.

Artykuł 100. Służący wyszedłszy z służby jeśli innego sposobu do życia nieobierają i stan fizyczny zdrowia nieczyni ich niezdolnemi, niezwłocznie starać się w inną służbę wniknąć są obowiązani.

Artykuł 103. Urzędnik Policyjny wyda im pozwolenie na pobyt dla starania się o służbę z oznaczeniem terminu, w jakowym okazać powinni, czy weszli już w takową lub nie? i to w Kontrolli swęj zanotuje.

Artykuł 104. Właściciel domu lub Komarnik, u którego ludzie podobni przemieszkują, obowiązani pod karą w Art. 75. oznaczoną zawiadomić o nich Urzędnika Policyjnego.

Artykuł 116. Czeladź wiejska w jednym miejscu z służby do służby przechodząca, może być przyjętą na ustne tylko zaświadczenie gospodarza, od którego z ostatniej służby wychodzi.

Artykuł 118. Czeladź przenoszona się do innej Gminy, w inny Obwód, lub w insze Województwo, powinna być opatrzona świadectwem z ostatniej służby przez Urząd miejscowej Policji podpisanem, dopełni oraz Urządzeń o przesiedleniach.

Artykuł 119. W świadectwach rzeczonych wyszczególnionem być ma imię, nazwisko, opis osoby, wiek, stan, miejsce urodzenia, miejsce ostatniego pobytu z wyrażeniem Gminy, Obwodu i Województwa, rodzaj służby odbytej jej przeciąg i sposób zachowania się w téjże, tudzież dokąd w jakim zamiarze i kiedy wychodzi.

Artykuł 120. Świadectwa podobne niezwłocznie i bezpłatnie udzielonemi być powinny, a to pod karą Złp. 15. na Pana a 30 Złp. na Urzędnika Policyjnego, gdyby wydania takowych świadectw bez słusznej przyczyny odmawiali i pod znaganiem od wyższej Zwierzchności Policyjnej do uskutecznienia tego, gdyby do niej w téj mierze zażalenie zaniesionem zostało.

Artykuł 121. Czeladź bez opowiedzenia się Urzędowi miejscowemu Policyjnemu i bez żądania stosownego świadectwa pod karą od 15 do 30 złotych lub od trzech do sześciu dni aresztu policyjnego, z miejsca swego pobytu na mieszkanie dokąd inąd przenosić się niepowinna.

Artykuł 122. Każdy przyjmujący na mieszkanie do swego domu nowo przybyłego do Gminy człowieka pod karą złp. 15. lub trzech dni aresztu, obowiązany jest najdalej w przeciągu dni trzech donieść o nim miejscowemu Urzędnikowi policyjnemu.

Artykuł 123. Urzędnik policyjny, gdy przybyły za służbą człowiek zaświadczenia z swój Gminy i świadectwa służby ostatniej okazać nie jest w stanie, po zrobieniu z niego wywodu słownego, przez transport go do Gminy właściwej odeszle.

Artykuł 124. W takim razie Urzędnik Policyjny, miejsca gdzie człowiek zwróconym zostanie, karę na wykraczającego Artykułem 121 przepisaną wymierzy, i następnie wyda onemuż świadectwo, gdyby takowego żądał i gdy do udzielenia onegoż żadna nie zajdzie przeszkoda.

Artykuł 125. Urzędnik Policyjny zaniedbujący dopełnienia przepisów powyższych (art: 123. 124) karze złp: 30. ulega.

Artykuł 126. Kommissarze Obwodowi mają obowiązek czuwać nad wykonaniem powyższych przepisów.

Artykuł 132. Bez takowego świadectwa urzędu miejscowej Policji lub karty tymczasowego pozwolenia na pobyt w Gminie, nikt wyrobnika na miesz-

kanie bądź na ciągłą robotę z którą mieszkanie i noclegi są połączone, pod karą policyjnymi w Artykule 75. oznaczonymi przyjąć niepowinien.

Artykuł 134. Ludzie dla szukania roboty w pewnych czasach jako to: do żniwa, młocki i tym podobnych robot rolniezych w obce gminy udający się, winni także być zaopatrzeni w świadectwa Urzędu Policyjnego miejscowej gminy, obejmujące szczegóły Artykułem 119 wskazane, z wymienieniem miejsca lub okolicy, w które się udaje i zamiaru podróży. Przy udzielaniu świadectw takowych Urzędy Policyjne jak najściślej i pod odpowiedzialnością za skutki baczyć powinny na zachowanie zastrzeżeń przepisanych Dekretem NAJ-JASNIEJSZEGO PANA z dnia 5 Października 1816 r. względem popisowych.

Artykuł 135. Robotnicy przybywający na miejsce gdzie się roboty podejmują winni w przeciągu godzin 24. stawić się przed Urzędem miejscowym Policyjnym i onemuż świadectwa swe złożyć, który świadectwa rzeczone w kontrolę właściwą wciągnie, a następnie po ukończeniu roboty wedle ugody do dalszej podróży lub powrotu zawizuje.

Artykuł 137. Ludzie nieokazujący zaświadczenia powyżej przepisanego, przytrzymanemi i po ścisłym badaniu, jeżeli się nieokazą zbiegami wojskowemi lub ukrywającemi się przestępcami, z którymi podług osobnych przepisów postąpićby należało, jako włóczęgi uważani, do Gminy właściwej przez transport zwróconemi być powinni, gdzie za włóczęgostwo ukaranemi zostaną.

Artykuł 140. Entrepreneurowie czyli przedsiębiorcy robot publicznych bądź prywatnych po miastach lub wsiach; tudzież fabrykanci lub inni jakiegokolwiek professyi najstronie i robotnicy do prac którym się trudnią, ludzi bądź to dziennie bądź na dłuższy czas, aż do ukończenia jakiej pewnej roboty najmujący ulegną karze policyjnej (art: 132) gdy ich nieopatrzonych należytem jak wyżej świadectwem przyjmą i utrzymają, a w miarę okoliczności także surowszymi karom prawami przepisany podpadną za zaniedbanie potrzebnej ostrożności, gdyby się ci ludzie ukrywającemi popisowemi, zbiegami wojskowemi lub przestępcami być okazali.

Artykuł 151. Zwierzchność miejscowa policyjna, to jest: Prozydenci lub Burmistrze w Miastach, a Wojci w gminach, w przypadkach potrzeby porządkowej karności służących i czeladzi, tudzież nawzajem w zastanianiu tychże od pokrzywdzeń i niesłuszności, winna niezwłoczną pomoc w ich zaskarżeniach i opiekę służącym w sprawiedliwych ich zażaleniach, stosownie do przepisów powyższych.

Artykuł 152. Zwierzchność miejscowa Policyjna w rozpoznawaniu skarg i wymierzaniu kary postępować będzie jako Sąd Policyjny podług wskazanych sobie przepisów, bez żadnych innych formalności, działając w tej mierze z pośpiechem i bez kosztów.

Przepisy dopiero wyszczególnione mają być śpiesznie i literalnie wykonywane, a Kommissarze Obwodowi szczególnie są obowiązani każde podanie bez najmniejszej zwłoki rozpoznać, w miarę potrzeby wywody słowne w Biorze swoim spisać, kogo wypadnie do tłumaczenia powołać i załatwić pod odpowiedzialnością która wymierzona będzie, jeżeli skargi na Urzęda podwładne zamiesione zostaną.

2. Zatrzymanie i odsyłanie ludzi podejrzanych do miejsc prawnego zamieszkania, należy dopełniać w sposób przez Reskrypta Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji powyżej pod literami *a, c, d*, wyszczególnione.

3. Świadectw na zebranie i dla włóczków nieusprawiedliwiających przy czyni zamierzonej podróży nie wolno wydawać, i każde Świadectwo czysto i czytelnie napisane powinno obejmować stan, pochodzenie, rysopis właściciela i zamiar pobytu.

4. Za każde pojmanie Dezercera jest zapewnione wynagrodzenie po Zł. 30. Dezercya i włóczegostwo żołnierza, szkodzi dobru powszechnemu kraju, które przez ustanowienie Wojska jest zamierzone, i zagraża spokojności publicznej. Kiedy więc żadnemu żołnierzowi nie wolno jest oddalać się od swęj kommandy bez otrzymania wprzód na to drukowanego Biletu, wedle przepisanej formy, i tym sposobem pojmanie Dezercerów wojskowych zostało ułatwione, zatem Rząd Gubernialny szczególnie obowiązuje Wójtów Gmin i Burmistrzów Miast, aby ścisłego wykonywania właściwych przepisów przestrzegali.

Bilety drukowane w języku Rossyjskim i Polskim na wzór, Wójtom Gmin i Burmistrzom Miast są przesłane — Wzór Biletów w języku Polskim, poniżej umieszcza się.

5. Podług Reskryptu Kommissyi Rządowej daty $\frac{1}{2}$ Listopada roku 1836 Nr. 53762. powyżej pod literą *g*. zacytowanego, mają być odbywane niespodziewane rewizye wszelkich ubocznych i odosobnionych karczem, bud, pustkowiów i t. d. w bliskości traktów i dróg publicznych położonych. — O każdej takiej rewizyi Wojci Gmin i Burmistrze Miast składać będą rapporta Kommissarzom Obwodowym, którzy kwartalnie Wykazy przynoszące wiadomości przez kogo, kiedy w których miejscach były dopełnione rewizye i co wykrytem zostało, Rządowi Gubernialnemu przedstawiać mają obowiązek w terminach dni trzydziestu po każdym upłynionym kwartale. — Zastrzega również aby wiadomości te w raportach rocznych podawane były.

6. We wszystkich ważnych poszukiwaniach i ile razy śledztwo Dezercerów Wojskowych lub Spisowych zarządzeniem zostanie, Kommissarze Obwodowi z przepisu Instrukcji dnia 5. Października r. 1832 Nr. $\frac{1}{2}$ przez Dziennik Wojewódzki Nr. 40 ogłoszonej znosić się obowiązani z Naczelnikami Zandarmeryi, zarządzenia otrzymane tymże komunikować i wspólnie działać.

Ścisłe wykonywanie

Ścisłe wykonywanie niniejszego zarządzenia i przestrzeganie spokojności publicznej Kommissarzom Obwodowym Prezydentowi Miasta Siedlec, Wójtom Gmin, Burmistrzom Miast, Sołtysom wsiów i samym mieszkańcom, Rząd Gubernialny zaleca pod odpowiedzialnością od której winni, żadnym sposobem uwolnić się nie będą mogli. — Niniejszy Dziennik Wójci Gmin i Burmistrze Miast Proboszczom do odczytania z ambon udzielić są obowiązani.

Siedlce dnia 10 (22) Lipca 1837 roku.

p. o. Gubernatora Cywilnego BOREYSZA. Sekretarz Jeneralny Moszyński.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji.

Gdy niektórzy z Prefektów a nawet Podprefekci, ludzi w obrębie swęj Administracyi poruczonym przytrzymanych, a o żadne przestępstwo nieobwiniętych jedynie z przyczyny że bez stałego zamieszkania lub bez żadnych świadectw znalezionemi zostali wprost i tem neganniej, iż niekiedy bez żadnego nawet wywodu słownego z pierwszych badań policyjnych spisane do Warszawy do Wydziału Policji krajowej w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji pod rozpoznanie i dalsze postanowienie odsyłają, dla zapobieżenia więc nadal takowym niewłaściwym postępowaniom, mimo wydanych już w tej mierze co do szczegółowych przypadków stosownych ostrzeżeń znajduję potrzebę zalecić ogólnie Prefektom, ażeby tak z ich strony, jakoteż podwładnych im Urzędów, podobne do Kommissyi przez transporta ludzi przysyłania, nie miały miejsca.

Rozpoznanie ludzi podejrzanych należy do Urzędów Policyjnych miejsca gdzie takowi przytrzymanemi zostali, i gdzie rzetelność ich zeznań i oświadczeń łatwiej dochodzoną i sprawdzoną być może. — Środki zaś dalszego względem ludzi takowych postanowienia, czyli to w odesłania winnemi uznanych do Sądu czyli w zwroceniu krajowców bez celu tułających się, a o żaden występek nieobwiniętych do miejsc ich urodzenia, czyli nakoniec w udzielaniu dla cudzoziemców i ludzi z służby lub z wyrobku swój sposób do życia mających stosownych zaświadczeń i pozwoleń, za którymi pod okiem Policji miejscowej mogliby trudnić się godziwym zarobkiem są już Urzędem Administracyjno Policyjnym przez prawa i urządzeniami przepisane prawidłami dostatecznie wskazanemi i w przypadkach nawet szczególnych jakowych wątpliwości, któreby rozstrzygnięcia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji wymagały, po zatrzymaniu w miejscu osoby, okoliczność raportem przedstawioną być powinna.

Dań w Warszawie dnia 10 Czerwca 1816 roku.

(podpisano) T. Mostowski.

Do Prefekta Departamentu Siedleckiego. — Nr. 314. z Czerwca.

Nr. $\frac{19660}{5}$ z Czerwca 20.
Dyrekcya Policyi i Poczta.

Działo się w Warszawie dnia 14 Mca
Lipca 1820 roku.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Mimo tylokrotnie wydawanych Rozporządzeń mających na celu zapobieżenie licznie dostrzegać się dającemu włóczęgowstwu w kraju, Cyganów, Żebraków i innego rodzaju ludzi licznych bez pewnego celu z miejsca na miejsce przenoszących się, z nieukontentowaniem przekonywa się Kommissya Rządowa, że Rozporządzenia wspomniane przez Urzędy miejscowe policyjne Gmin i Miast niesą ściśle przestrzegane ciągły napływ w stolicy i łatwy powrót wysłanych na transport do Gminy właściwej żebraków przybywających z prowincyi za jałmużną wbrew przepisom Postanowienia z dnia 2 Grudnia 1817 r. (Dziennik Praw Tomu IV. pag: 71.) zabraniającym podobnego żebractwa w ogólności, tułające się w kraju bandy włóczęgow, cyganów, upoważnione prawie do włóczęgi uzyskanemi od Wójtów i Burmistrzów świadectwami i wizami, bez wyrażenia skąd, w jakim zamiarze i dokąd ci się udają, jak to zastrzeżonem zostało ogólnem urządzeniem z dnia 1 Maja 1816 r. Nr. $\frac{359}{27}$. nadto przytrzymani często na samem pograniczu Dezerterzy wojskowi, którzy wedle własnych zeznań nigdzie z strony urzędów policyjnych, ani o świadectwa, ani o cel podróży niebyli pytanemi, są o czewistwem dowodem jak dalece pomienione Urzędy na przechodzących ludzi licznych mało zwracają uwagi. — Naganna ta opieszałość Urzędów jest i pod tem względem w swych skutkach szkodliwą, że naraża następnie mieszkańców na traktach położonych na uciążliwość w uskutecznianiu ustawicznych prawie transportów, czego łatwo uniknąćby można, gdyby władze miejscowe ściśle w zamiar podróży ludzi licznych wchodziły i najpierwsze Gminy tamując w samym początku włóczęgowstwa, tułaczów do miejsca zwracały. — Temi powodowana spostrzeżeniami jako też wskutku odebranego od Xięcia Namiestnika Królewskiego pod dniem 28 Czerwca r. b. Reskryptu polecającego przedsięwzięcie skutecznych szrodków ku zaradzeniu podobnej obojętności Urzędów policyjnych na ciągły ten nieporządek, Kommissya Rządowa poleca Kommissyi Województwa Podlaskiego, aby przez ponowienie i ogłoszenie przez Dziennik Wojewódzki, ogólnych i skutek ściślej zapewniających Rozporządzeń, zwróciła pilną uwagę Urzędów miejscowych policyjnych na wszelkiego rodzaju ludzi bez celu i należnej legitymacyi włóczących się zastrzegające, aby najprzód w wydawaniu świadectw (nietamując jednak wolności osobistój, gdzie takowe w słusznych powodach obywatelom i mieszkańcom krajowym udzielane byż powinny) nie wydawano zupełnie świadectw na żebranie i dla włóczęgow nieusprawiedliwiających przyczyny zamierzonej podróży, powtóre aby wszędzie na przechodzących ludzi licznych, ściślej baczono, i nieposiadających należnej legitymacyi, żebraków zaś choćby ci z świadectwem za obrębem parafii swój

dostrzeżeni byli, przytrzymywano i z temi podług ogólnych przepisów postępowano. — Urząd Policyjny Gminy do której ludzie podobni zwróconemi zostaną, obowiązany jest odesłać onych do Sądu po wymierzenie kary za włóczęgostwo i żebractwo prawem karzącem przepisanej.

Ostrzeże więc Kommissya Wojewódzka Urzędy Policyjne po raz ostateczny iż w każdym przypadku niedopilnowania tak licznych w powyższym względzie wydanych już przepisów, lub udzielenia świadectwa albo też wizy osobie włóczędze poświęcającej się, winni pociągani będą nie tylko do kar porządkowych, lecz nadto przytrzymany włóczęga, po zrobionym z zeznań jego wywodzie słownym na ich koszt do miejsca tym samym traktem którym wbrew przepisom wolnego doznał przejścia, zwróconym zostanie, czego dopilnowanie oraz zniesienie się w tej mierze z kommendą Żandarmeryi, aby ta na zdrożność w tej mierze równie baczyła, Kommissya Rządowa najmocniej Kommissyi Wojewódzkiej porucza.

Minister Przydujący (podpisano) T. Mostowski.

Sekretarz Generalny (podpisano) Aug: Karski.

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

Nr. $\frac{1}{2} \frac{3}{4} \frac{1}{2}$. z Lipca
Dyrekcya Policyi i Poczty.

Działo się w Warszawie dnia 23 Mca
Lipca 1824 roku.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Mimo ponowione rozporządzenia, ażeby Władze tutejsze przed wysłaniem włóczęgów do Krakowa lub do dalszych krajów przez Kraków niezaniebdywały zachowywać formalności Art. 8. postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja r. z. wskazanych, a w tylolicznych Rozporządzeniach Kommissyi Rządowej mianowicie z dnia 3 Stycznia b. r. Nr. $\frac{1}{2} \frac{3}{4}$. tudzież z dnia 3 Marca t. r. Nr. $\frac{1}{4} \frac{1}{2}$. obiętych i obostrzonych zagrożeniem kar na winnych nie wykonania lub niedopilnowania cytowanych Urządzeń przekonywa się Kommissya Rządowa z komunikowanej sobie przy Reskrypcie Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 21 t. m. korespondencyi Senatu Rządzącego wolnego Miasta Krakowa, iż wynikającym z niedopełnienia pomienionych przepisów, dla Rzeczypospolitej Krakowskiej niedogodnościom, dotąd niezaradzone, i że Władze tutejsze ludzi rozmaitych bez poprzedniczego porozumienia się z Rządem wzmiankowanej Rzeczypospolitej do Krakowa wysyłają; dla zapobieżenia temu nieporządkowi Kommissya Rządowa skuteczniając Reskrypt Xięcia Namiestnika Królewskiego w tej mierze otrzymany, zaleca po raz ostatni Kommissyi Wojewódzkiej ponowienie i obostrzenie w mowie będących przepisów, mianowicie ażeby w duchu zacytowanego Postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego, każdy włóczęga nie wprzód w granice Rzeczypospolitej Krakowskiej był odsta-

wiony, póki względem jego z tamąd pochodzenia, a zatem przyjęcia między tutejszemi a tamtejszemi Władzami nienastąpi poprzednio porozumienie. Ostrzeżenie nadto Kommissya Wojewódzka, iż Urząd niestosujący się w całej ścisłości do urzędzeń względem wzajemnej ekstradyceyi przyjętych, a wyżej z dat przywiezionych, do surowej odpowiedzialności pociągany będzie.

Minister Prezydujący, w zastępstwie Minister Stanu (podpisano) Staszic.
Sekretarz Jeneralny Augustyn Karski.

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

Nr. $\frac{1860}{103}$ z Maja 25.
Dyrekcya Policji i Poczty.

Działo się w Warszawie dnia 18 Mca
Czerwca 1825 roku.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji.

Wyazytuje z odezwy Kommissyi Rządowej Wojny pod dniam 24 z. m. do siebie uczynionej, iż Władze Administracyjne ludzi na włóczegostwie schwytyanych, częstokroć bez przekonania się wprzód dostatecznie w jakich ci zostają okolicznościach i skąd są rodem, oddają Kommandantom Żandarmerji bądź Ekstradycyjnym dla transportowania do Warszawy lub wysłania za granicę niemając innych dowodów względem pochodzenia podobnych ludzi oprócz ich własnego zeznania; gdy postępowanie podobne przekonywa, iż zastrzeżenia Kartelów z ościennemi Rządami zawartych, tudzież przepisy Postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego w dniu 27 Maja r. 1823. zapadłego nie są zachowywane, dla zapobieżenia przeto licznym reklamacyom z tego powodu wynikającym i uniknięcia nadaremnych kosztów transportowych, skoro wysłany bez przekonania się o jego przyjęciu zwróconym zostanie. Powtarzając Kommissya Rządowa nieraz już wydane w tej okoliczności ostrzeżenia, zaleca niniejszym Kommissyi Wojewódzkiej wydanie po raz ostatni potrzebnych rozkazów i obostrzeń, ażeby w zarządzaniu nadal podobnych transportów, nieoprzestawano na wątpliwych i częstokroć fałszywych zeznaniach przytrzymanego włóczęgi, lecz stosownie do urzędzeń stanowiących przepisy postępowania w tej mierze, transporta rzeczony tylko na zasadzie dowodów wyraźnych, lub w ich niedostatku za sprawdzeniem twierdzeń i okoliczności przez korespondencyą z władzą miejsca z kąd włóczęga pochodzącym się miesi, zarządzane; w przeciwnym razie po otrzymaniu wiadomości o każdym w tej mierze uchybieniu, winny niedopełnienia tych przepisów, oprócz kary perząkowej, pociągniętym być ma do zwrotu kosztów na transport wróconego włóczęgi wyłożonych, jak to już Reskryptami z dnia 13 Stycznia, 3 Maja i 23 Lipca r. a. było zastrzeżonem.

Minister Prezydujący, w zastępstwie Minister Stanu (podpisano) Staszic.
Sekretarz Jeneralny (podpisano) Aug. Karski.

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

Nr. $\frac{4152}{2047}$ Dyrekcyja Policji i Poczt.

w Warszawie dnia 3. Kwietnia 1833 roku.

*Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.*

Skutkiem zwróconej bacniejszej uwagi na włóczęgów i ludzi podejrzanych dostrzeżonem zostało, że zdarza się: iż przybywający z Zagranicy bez paszportów przyjmowani bywają na mieszkanie, a następnie podług upodobania z jednego na drugie miejsce przechodzą, do czego niekiedy wydawane im są przez Wójtów Gmin świadectwa zwykle nieobejmujące ani opisu osoby ani miejsca urodzenia, ani też wiadomości gdzie okaziciel w księgi ludności jest zapisany, że w książkach wędrownych rzemieślniczych i w paszportach osób z zagranicy przybyłych często niema śladu przez którą Komorę do Kraju weszły, przez co d-myślać się można, iż tacy ludzie tajemnie granicę przebyli, pomimo tego jednak nigdzie nie są zatrzymywani i badani jakim sposobem i gdzie bez meldowania się Urzędowi pogranicznemu w głąb Kraju przyszli, lecz przeciwnie, Władze miejscowe niepytając o przyczynę niemeldowania się na granicy, rzeczone książki wędrowne i paszporta wizują, a tym sposobem podają łatwość wciskania się do Kraju ludziem podejrzany i włóczęgom, między którymi znajdują się tacy, którzy w Wojsku Powstańców służyli, a nawet z Kraju za szpapasami wygnani zostali. W zamiarze przeto zapobieżenia powyżej wytkniętemu nieporządkowi i położenia tamy nieprawemu wciskaniu się do Kraju ludzi podejrzanych lub szkodliwych. Kommissya Rządowa poleca Kommissyi Wojewódzkiej ponowienie Rozporządzeń, iżby nikt bez formalnego świadectwa wykazującego stan pochodzenia i zawierającego Rysopis wierzyciela nigdzie na mieszkanie niebył przyjmowany, aby paszporta przybywających z Zagranicy skrupulatnie były przeglądane, dla przekonania się, kiedy i gdzie przejście Granicy miało miejsce, w razie zaś braku wizy Komory, aby przyczyna tego była dochodzoną, a to pod najsurowszą odpowiedzialnością Władz miejscowych któreby się okazały być winnymi przechowywania ludzi nieposiadających dowodów legitymacyjnych, lub zaniedbały zwracać uwagę na świadectwa i paszporta w należyte formy nieopatrzona. Ponieważ włóczęgostwu znacznie zapobieżać mogą książki legitymacyjne Postanowieniem Namieślnika z d. 27 Stycznia 1818 r. przepisane, a stosownie do Ponowienia Reskryptu Kommissyi Rządowej Spraw Wewn: z d. 20 Lutego r. b. Nr. $\frac{2072}{2273}$ wszystkim którzy takowych nie posiadają rozdać się winne, obowiązana więc jest Kommissya Wojewódzka zapewnić jak najrychlejsze tegoż Reskryptu wykonanie. Nakoniec Kommissya Rządowa zwraca uwagę Kommissyi Wojewódzkiej na zakomunikowane Jej przy Reskrypcie z dnia 31 z. m. Nr. $\frac{4255}{2316}$ rozporządzenie z okazji dostrzeżonej bandy w Województwie Krakowskiem wydane, które w §. 10 wskazuje jakie

ostrożności w udzielaniu przez Wójtów Gmin i Burmistrzów świadectw na czasowy pobyt zachowanemi bydź powinny i przytém poleca Jéj, ażeby ciągle przepisu tego wykonywanie Władzom miejscowym pod odpowiedzialnością przykazała i skutku dopilnowała.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału (podpisano) *A. Sumiński.*

Sekretarz Wydziału (podpisano) *Grodecki.*

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

*Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.*

Wydział Administracyi

Warszawa dnia 1to Listopada 1836.

Nr. Dzień: Wydz. 25430.
Gener. 48541.

Pragnąc ułatwić Władzom Administracyjnym możność śledzenia dezertorów z Wojsk Cesarsko Rossyjskich, a razem dopomódz ich usiłowaniami w zapobieganiu napadom po drogach publicznych i kradzieżom częstokroć popełnianym przez dezertorów, którzy będąc należycie ubrani i uzbrojeni, a tém samém niewzbudzając podejrzeń, uchylać się mogą od obowiązku legitymowania się przed Władzami miejscowymi pod pozorem że są od swój Zwierzchności ze zleceniami wysłani, odniosła się była Kommissya Rządowa do Szefa Sztabu Głównego Armii z żądaniem wyjednania rozkazu do Kommand Wojskowych iżby żołnierze oddalający się od miejsca ich konsystencyi byli zaopatrywani w stosowne bilety i mieli obowiązek okazywać je Władzy, któraby napotykanym pojedynczo żołnierzy powołać do wylegitymowania się potrzebném znalazła. — Szef Sztabu Głównego Odezwał z d. 18 (30) Października r. b. Nr. 5949. zawiadomił Kommissyę Rządową że JO. Xiążę Feldmarszałek wchodząc w słuszną przywiedzionych pobudek rozkazać raczył wydrukować bilety w językach Rossyjskim i Polskim i potrzebną ich ilość rozstać Dowódcom Pułków dla udzielania żołnierzom za interessami Skarbowemi w strony od miejsc konsystencyi oddalone posyłanym. Poleca przeto Kommissyi Wojewódzkiej niezwłoczne wydanie rozporządzeń do wszystkich Urzędów podwładnych porządku Policyjnego w Kraju przestrzegać obowiązanych, aby na przyszłość żołnierzy idących pojedynczo lub w małych Oddziałach z kilku ludzi złożonych po wsiach i Miastach napotykanym, do okazania wspomnianych biletów powoływały, a nieopatrzonych takowemi i wzbudzających podejrzenie o złe zamiary przytrzymywały i do najbliższej Kommandy Wojskowej dostawiały, lub w razie niemożności przytrzymania, też Kommandę natychmiast o zasłym wypadku zawiadamiały; zapobiegając wszakże, aby żołnierze posyłani za interessami Skarbowemi z powodu téj formalności na zwłokę czasu niebyli wystawieni, nieomieszka Kommissya Wojewódzka wyrazić w Rozporządzeniu, iż żołnierze nie są sami obo-

wiązani meldować się Władzom, lecz tylko tym ostatnim służy prawo zapytania ich o bilet który jak rychło okazany i za właściwy uznany zostanie, żołnierz winien być natychmiast bez innych formalności w dalszą drogę puszczony. Dla obeznania Władz Administracyjnych z formą biletów wspomnianych i podania im sposobu rozpoznawania ich autentyczności, poleca Komisya Wojewódzkiej, aby z dołączonego przy niniejszem wzornu stosowną liczbę kopii z zachowaniem tej samej formy wydrukować kazała i właściwym Urzędom po jednym tej exemplarzu dla wiadomości i porównania rozesała, z tém nadmienieniem: że chociaż z powodu nieznamomości języka Polskiego, piszących w Kancellaryach Pułkowych miejsca próżne na stronie biletu po Polsku zapisanej mogą nie być zapełniane, autentyczność jednak biletu niebędzie wątpliwą jeżeli na nim będzie pieczęć Pułku, podpis Rossyjski i forma biletu odpowiednia wzorowi;— Dodać nadto winna Kommissya Wojewódzka, że w obrębie konsystencji Pułku, Batalionu, Kompanii Artylleryi lub innego Oddziału, gdzie są częste potrzeby posyłania żołnierzy z rozkazami, bilety niebędą już wydawane i kontrolowanie ich jako znanych w okolicy nie jest zgoła potrzebném. Rozporządzenie niniejsze winno być przez Dziennik Wojewódzki ogłoszone, a Kommissya Wojewódzka dopilnuje, aby koniecznie do wiadomości wszystkich Prezydentów, Burmistrzów Miast i Wójtów Gmin, a za pośrednictwem tych ostatnich do wiedzy Sołtysów wsiów doszło którzy nad wykonaniem tego czuwać powinni, unikając z drugiej strony w razach wątpliwości niewzbudzających zamitrężenia i utrudzeń Osobom Wojskowym wyrządzać się mogący, za co byłiby na odpowiedzialność narażeni.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) E. GOŁOWIN.

Dyrektor Wydziału Radea Stanu (podpisano) J. Badeni.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu (podpisano) Deszert.

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

Wzór.

S W I A D E C T W O

Okaziciel tego świadectwa
odkominanderowanym został z

do

raczy przeto właściwa Wojenna

i Cywilna Zwierzchność, w podróży jego do wskazanego miejsca i na powrót
żadnej mu nierobić przeszkody. W dowód czego niniejsze świadectwo za mo-
im podpisem przy wyciśnięciu urzędowej pieczęci.

Dan w

183

Roku.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego

Wydział Administracyi

Warszawa dnia 4 Listopada 1836.

Nr. Dzień: Wyds:
Gener: 52762.

Z raportów o wypadkach nadzwyczajnych składanych i ze szczegółowych Władz różnych donisień, przekonywa się Kommissya Rządowa że w czasie obecnym, częściej jak kiedykolwiek przytrafiają się kradzieże, rozboje, napady po drogach publicznych i tym podobne wypadki bezpieczeństwo i spokojność publiczną nadwęgęzające. Zastanawiając się nad przyczynami tych kary godnych czynów, Kommissya Rządowa jest mniemania, iż się musi znajdować pewna liczba ludzi stałego zamieszkania i godziwego sposobu zarobkowania pozbawiona, która oddając się szkodliwym społeczeństwu postępkom, usiłuje ciągle u rywać się przed bacnością i dozorem Władz Policyjno Administracyjnych. Nienależy mniemac ażeby ludziom takim zbywało na sposobach zarobkowania godziwego przy tak powszechnych w Kraju Naszym zatrudnieniach rolniczych i przemysłowych, skoroby tylko do takowych udać się mieli chęć i skoroby do tego nieustanną bacnością i dozorem Władz Policyjno Administracyjnych którym bezpieczeństwo i spokojność publiczna są poruczone, zaaglani byli. Już nieraz w latach dawniejszych Kommissya Rządowa zwracała uwagę Kommissyi Wojewódzkiej a mianowicie z dnia 10 Czerwca 1816 r. Nr. $\frac{13151}{1452}$. 14 Lipca 1820 Nr. $\frac{1268}{1588}$. 23 Lipca 1824 Nr. $\frac{1311}{1432}$. 18 Czerwca 1825 r. Nr. $\frac{1860}{1483}$. i 3 Kwietnia 1833 roku Nr. $\frac{4152}{5847}$ jak wiele zależy na tém, ażeby ciąglą posiadać wiadomość o ruchu ludności, ażeby zapobiegać włóczęgostwu ludzi niechcących pracować, a nakoniec zwracać baczną uwagę na wszystkich takich, którzy swoją kondutą lub innymi czynami podejrzenie na siebie ściągają, przeciw wszystkim w tej mierze wydane przepisy albo nieweszły w wykonanie, albo niedosyć są w skutkach swych przestrzegane, skoro jak samój Kommissyi Wojewódzkiej wiadomo wystęski na początku wzmiankowane, coraz więcej zagażczają się poczety i do tego doszły stopnia, iż odważono się zatrzymywać Pocztę Rządową, bezkarnie rewidować więzione przez nią paki i domagać się oddania powierzonych jej transportowi pieniędzy. Po zniesieniu się z Szefem Sztabu Głównego Armii Czynnej, Kommissya Rządowa wyjednala już rozkaz do wszystkich Dowódców wojskowych, ażeby żadnemu z żołnierzy niewolno było oddalać się od swój kommandy bez otrzymania wprzod na to drukowanego biletu wedle przepisanej formy, ażeby włóczęcy się żołnierze bez podobnych pozwoleń i mogący dopuszczać się nadużyć zaraz przytrzymywani i do najbliższej kommandy odsyłani byli jak obszerniej o tém rozporządzenie Kommissyi Rządowej

dowej z d. 1⁴ Listopada r. b. Nr. 2543°. naucza. Pozostają jeszcze nateraz podobne środki ze strony Władz Policyjno Administracyjnych względem osób Cywilnych przedsię wzięć, aby tym sposobem za wspólnem działaniem zapobiedz złemu i utrzymać należyte bezpieczeństwo i porządek. — W zamiarze dopięcia tych celów Kommissya Wojewódzka za odebraniem niniejszego przejawszy się ważnością przedmiotu, wyda natychmiast rozkazy do wszystkich Kommissarzy Obwodowych, Prezydentów i Burmistrzów Miast, Wójtów Gmin i Sołtysów po wsiach, ażeby każdy z nich w obrębie swego działania pod surową odpowiedzialnością naprzód starał się sprawdzać i mieć ciągłą wiadomość o stanie ludności stałej, ażeby ściśle zachowywał przepisy co do przesiedleń i nikogo w Gminie bez takowych niecierpiał, ażeby na przebywających za tak zwanemi kartami pobytu na pewny przeciąg czasu i w wiadomym celu wydawanemi, szczególny wzgląd i uwaga była zwróconą, tak żeby nikt z nich dłużej nad zakres przeznaczony nieprzebywał i nieprowadził takiego sposobu życia, któryby władzy miejscowej dostatecznie niebył wiadomym, ażeby nienapuszczano żadnego włóczegostwa i żebractwa czy to pojedynczo, czy gromadnie, gdyż biedni i starzy niemogący na sie zapracować, jeżeli w Szpitalach pomieszczeni byź nie mogą, tylko w własnej Gminie gdzie są znani utrzymać się winni. — Ponieważ zaś kradzieże i papady najwięcej przytrafiają się przy traktach głowniejszych w bliskości lasów i zarośli, gdzie złoczyńcy większą sposobność znalezienia zdobyczy i większą możność ukrycia się upatrywać mają nadzieję, przeto Prezydenci i Burmistrzowie Miast, Wójci Gmin, a w szczególności Sołtysi wsiów odbywać są obowiązani częste, a w miarę podejrzenia i codzienne niespodziewane rewizye wszelkich ubocznych i odosobnionych karczem, bud, pustkowiów i innych tego rodzaju budynków na ustroniu w bliskości traktów i dróg publicznych położonych w których zwykle złoczyńcy i podejrzeni unikając ludniejszych miejsc schronienia szukają. Pora obecna w której ostrość powietrza niedozwala takim ludziom przebywać w lasach lub w zaroślach, wreszcie pora nocna będą najstosowniejszemi do podobnych rewizyi w czasie których należy się ściśle przekonywać, czy się nieznajduje tamże kto z obcych, któryby się dostatecznie z miejsca pobytu, sposobu zarobkowania i znanych zamiarów swęj obecności wylegitymować niemógł, podejrzeni zaś pod tym względem mają byź zaraz przytrzymani dla bliższego wyjaśnienia stanu rzeczy lub odesłania ich do właściwego Sądu, o nieobecnych zaś osobach które w domu rewizyi ulegającemu zannieszkują, a zwłaszcza takich których są powody mieć w podejrzeniu, wypada się zaraz przekonywać za czém, gdzie i od jak dawna oddaliły się? aby ciągłą o ich krokach i zatrudnieniu a szczególnie nocnem posiadać wiadomość. Wywiadywanie się o wszelkich podobnych schadzkach rozstawianie czat w miejscach dopełnianych nadużyć, nieustanne ściganie i kontrolowanie

ludzi z próżniactwa, włóczęgostwa, pijaństwa i t. p. nałogów znanych, winno być ciąglem zatrudnieniem Urzędników Policyjno Administracyjnych, i doprowadzić do tego rezultatu, iżby złe dostrzegano jeżeli niezupełnie, to przynajmniej znacznie stopniowo zmniejszanem było. W tym samym celu nienależy dopuszczać, ażeby do robót drogowych tłuczenia kamieni i t. p. przyjmowani byli ludzie bez żadnych świadectw z miejsca stałego pobytu niewiadomi, za co odpowiedzialność na Entreprenierów Administratorów i dozornujących Inżynierów włożyć, a skutku z Urzędu dopilnować wypadu. Aby zaś odesłani do Sądów po ukaranie niezdolali wytłamać się z pod kary i doświadczeniem takowej byli dla innych przykładem, wszelkie Władze Policyjno Administracyjne są obowiązane pod odpowiedzialnością rekwizycyom Sądowym w czasie Instrukcyi spraw takich jak najspieszniej zadosyć czynić, do czego już nieraz oddzielne Kommissya Rządowa wydawała rozkazy. — Ponieważ z tego wszystkiego co się wyżej powiedziało, pokazuje się, że osoby mianowicie z Klasy niższej udające się w odleglejszą podróż dla uniknięcia wszelkiego podejrzenia winny się zapatrywać w świadectwa stosowne Władzy miejscowej właściwej, Kommissya Wojewódzka więc przepisze i do powazecznej poda wiadomości, ażeby formalność taka ściśle była zachowywana dla wspólnego wszystkich i osobistego bezpieczeństwa. — Rozporządzenie niniejsze Kommissya Rządowa przestała w Kopli Generałowi Majorowi Hrabu Nesselrode Dowódcy okręgu 3. Żandarmeryi z wezwaniem o wydanie podobnychże rozkazów Kommandantom Żandarmeryi Wojewódzkim i Obwodowym, iżby ci nietylko sami z swęj strony podług powyższych skazówek starali się o wysledzenie i wytepienie podobnych zloczynców, ale nadto wszelką pod tym względem pomoc władzom policyjno Administracyjnym na ich żądanie zapewniali i wspólnie z temiż w chwili wydarzonego występku lub zbrodni, czy to śledztwo czy to obławę zloczynców uskutecznieli. — Należy jeszcze Rozporządzenie niniejsze przez Dziennik Wojewódzki ogłosić i postarać się o dokładne i zupełne takowego upowszechnienie mianowicie między Wójtami Gmin Właścicielami Dóbr i Sołtysami wsiów, z zapewnieniem, że jak każdy troskliwy i pilny w utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego Urzędnik, pozyska względy Rządu; tak nieczynny lub opieczętały zaraz po spełnionym szkodliwym czynie dochodzonym, surowo ściganym i do odpowiedzialności pociągany będzie. Mocną jest również Kommissya Wojewódzka wezwać Władzę Dyecezyjalną o wydanie do Proboszczów okoliczków, iżby ci z Ambon potrzebę przedsiębrania środków ku wspólnemu zapewnieniu bezpieczeństwa i całości osób i majątków ludowi tłómaczyli, zachęcając takowy do moralnego i cnotliwego życia, a wskazywania tych, którzy ze szkodą społeczeństwa występne prowadzą życie. — Nakoniec gdy nie jest podobieństwem ażeby rozporządzenie niniejsze objęto wszelkie przepisy, jakichby miejscowe okoliczności i towarzyszące im skutki wymagały przeto Urzę-

dnicy powołani do tego rodzaju służby rządzić się winni w takim razie roztropnością i dobrą chęcią wywiązania się z włożonych nań obowiązków.

Dyrektor Główny Prezydujący (podpisano) E. GOŁOWIN.

Dyrektor Wydziału Rada Stanu (podpisano) J. Badeni.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu (podpisano) Deszert.

Do Kommissyi Województwa Podlaskiego.

*Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Duchownych
i Oświecenia Publicznego.*

Wydział Administracyjny

Warszawa dnia $\frac{9}{20}$ Maja 1837.

Nr. Dzień: Wydz. 10821.
Gener. 20394.

Dowódca III. Okręgu Korpusu Żandarmów Generał Major Hrabia Nesselrode pod dniem $\frac{1}{13}$ Maja r. b. Nr. 262. zwrócił uwagę, Kommissyi Rządowej na niedokładność wydawanych przez Władze miejscowe ludziom z miejsc stałego zamieszkania za zarobkiem lub w innym celu oddalającym się, świadectw, na których często niema rysopisu osoby a pieczęć i podpis są tak niewyraźne, że Żandarmerya ludność włóczącą się kontrolująca, wątpi o ich autentyczności i ludzi niemi opatrzonych z włóczęgów częstokroć pocztywać musi. — Prócz tego podobne zaniedbanie w cechach świadectwa, legalność jego oznaczać winnych, nastrocza podejrzanym osobom łatwość fałszowania dowodów legitymacyjnych za pomocą których przed poszukiwaniem policyi snadnie ukrywać się mogą. — Zapobiegając nadatk podobnym niedogodnościom poleca Rządowi Gubernialnemu: aby wydał niezwłocznie do wszystkich Urzędów miejscowych przez pośrednictwo Kommissarzy Obwodowych i przez Dziennik Gubernialny rozporządzenie nakazujące pod odpowiedzialnością Wójtom Gmin i Burmistrzom, aby świadectwa na wydalenie się z miejsc stałego pobytu ludzi miejscowych, były pisane w formacie półarkuszowym czystym i czytelnym charakterem oraz aby na nich dokładnie był wypisany rysopis osoby z staraniem wyciśnięciem pieczęci i wyraźnym podpisem Urzędnika takowe świadectwa wydającego; w przeciwnym razie gdy z niedopełnienia niniejszego Rozporządzenia wynikną szkodliwe skutki, a mianowicie gdy dostrzeżonem będzie świadectwo niemające wyraźnych cech powyżej opisanych, wówczas Urzędnik uchybiający, nie tylko pociągniętym zostanie do wypagrodzenia strat i przykrości jakich doznać może osoba z przyczyny posiadania takiego niedostatecznego świadectwa, ale nadto, ulegnie odpowiedzialności z Urzędu, jako pobłażający włóczęgostwu i nieporządkowi.

Za Dyrektora Głównego Prezydującego

Dyrektor Wydziału Rada Stanu (podpisano) Rozłowski.

Vice Dyrektor Wydziału Referendarz Stanu (podpisano) Wierzbolowicz.

Dyrektor Kancellaryi Referendarz Stanu (podpisano) Deszert.

Do Rządu Gubernialnego Podlaskiego.

Nr. 33192. Wydział Administracyi.

RZĄD GUBERNIALNY FODLASKI.

Podaje do wiadomości powszechnej, iż w Biórze Kommissarza Obwodu Łukowskiego odbywać się będzie Licytacya przez opieczetowane Deklaracye, na wybrukowanie głównego Kanału odpływowego w Mieście Łukowie od Ulicy Pijarskiej aż do Szlachtuza ciągnącego się, na mniej od Summy Złp. 3164 gr. 1. Anszlgiem przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego zatwierdzonym wykazanej.

Deklaracye podług niżej umieszczonego Wzoru wtemże Biórze do godziny 11^{tej} z rana dnia 4 (16) Sierpnia r. b. jako w terminie do Licytacyi oznaczonym składane być mają, później wniesione przyjęte nie będą; — o warunkach Licytacyjnych i Anszlgu w temże Biórze dowiedzieć się można. — Vadium na dotrzymanie Warunków licytacyjnych Złp. 316 wynosi. — Dowód złożenia kwoty vadialnej w Depozycie Kassy Głównej Gubernialnej, lub w którejkolwiek Obwodowej do Deklaracyi załączony być ma.

D e k l a r a c y a .

W skutek ogłoszenia Rządu Gubernialnego z dnia 8 (20) Lipca r. b. Nr. 33192 podaję niniejszą Deklaracyą, iż podejmuję się wybrukować Kanał Główny odpływowy w Mieście Łukowie, podług Planu i Anszlgu przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego zatwierdzonych za summę (tu wyrazić Summę literami) poddając się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w Warunkach licytacyjnych obiętym. — Zaświadczenie Kassy (tu wyrazić którój) na złożone w niej vadium Złp. 316 wynoszące, załączam; które wrazie nieutrzymania się na licytacyi sam odbiorę (lub o którego odesłanie przez Poczty do N. na mój koszt upraszam.

Stałe moje zamieszkanie jest w N. pisałem w N. dnia N. Miesiąca N. r. 1837
(tu podpisać Imię i Nazwisko)

Ostrzega przytem Rząd Gubernialny, iż Deklaracye takowe pisane być mają wyraźnie i jasno niepowinny mieć przekreśleń, ani zawierać w sobie żadnych warunków i zastrzeżeń, wszelkie liczby wyrażane być mają literami. Nakoniec powinny być pisane lub przynajmniej podpisane własnoręcznie. — Gdyby jednakże nieumiejący pisać chciał się ubiegać na Licytacyi, może się postarać o napisanie Deklaracyi u Urzędnika Sąpowego i podpisać się znakami, których własnoręczność tenże Urzędnik poświadczyć ma. — Napisane wbrew powyższemu zastrzeżeniu, Deklaracye będą nieważne.

(3 raz)

Siedlee dnia 8 (20) Lipca 1837 roku.

p. o. Gubernatora Cywilnego BOREYSZA.

Sekretarz Jeneralny Moszyński.